

Tuyển Tập
Thơ Haiku

Hoa Nở Dưới Trăng

Matsuo Basho
Yosa Buson
Kobayashi Issa
Masaoka Shiki

Bắc Phong chuyển ngữ
dựa trên bản tiếng Anh của nhiều dịch giả
và tự xuất bản
2025

Tuyển Tập
Thơ Haiku

Hoa Nở Dưới Trăng

Matsuo Basho
Yosa Buson
Kobayashi Issa
Masaoka Shiki

Bắc Phong chuyển ngữ
dựa trên bản tiếng Anh của nhiều dịch giả
và tự xuất bản
2025

Tranh bìa mượn từ StockCake
Ảnh các thi sĩ Nhật Bản mượn từ Internet
Bản quyền thơ dịch tiếng Việt © Bắc Phong, 2025
ISBN: 978-0-9811008-1-4

Sách tặng bạn đọc
Xin phổ biến phi lợi nhuận

Mục Lục

Lời Ngỏ.....	1
Matsuo Basho	3
Yosa Buson.....	45
Kobayashi Issa	87
Masaoka Shiki.....	129
Lời Kết.....	173

Lời Ngỏ

Tôi thiển nghĩ chuyện dịch thơ
Là bắc cầu nối cõi bờ văn chương
Dù khác ngôn ngữ quê hương
Cùng thấy hoa nở trên đường vào tim

Bắc Phong

Matsuo Basho

(1644-1694)

Trong chùa khách đâu có hay
cây anh đào ở bên ngoài
nở hoa

Matsuo Basho

Mùa thu con bướm bay qua
uống sương
còn đọng trên hoa cúc vàng

Matsuo Basho

Mở khóa chùa nổi làm ơn
cho trăng lữ độ
vào trong ngủ nhờ

Matsuo Basho

Cỏ tranh chưa cắt lập am
mà trời không biết
nên làm tuyết rơi

Matsuo Basho

Giông bão thổi cho lá trà
tôi nhật nấu uống
trong nhà đơn sơ

Matsuo Basho

Ngọn cỏ không toả hương thơm
con bướm cũng vẫn đậu lên
lạ kỳ

Matsuo Basho

Thức dậy đi bướm nhỏ ơi
thức dậy đi bướm
cho tôi bạn cùng

Matsuo Basho

Thân này mưa nắng dãi dầu
gió xuyên qua thịt
gió xâu xé hồn

Matsuo Basho

Lúc mùa thu sắp đến gần
bên trong trà thất
ta thân mật ngồi

Matsuo Basho

Xá gì đầu choáng váng say
miễn là hoa nở rộ
cây anh đào

Matsuo Basho

Một mình buổi sáng tuyết rơi
tôi nhai sảng khoái
cá hồi phơi khô

Matsuo Basho

Sao tôi già cõi thu này
như chim bay khuất vào
mây dậm ngàn

Matsuo Basho

Dân quê mò ốc dưới ao
bùn dính áo
chẳng phút nào thành thơ

Matsuo Basho

Ăn cháo nghe đàn dưới hiên
là tiếng mưa đá
rơi trên mái nhà

Matsuo Basho

Không có nón đội che đầu
mưa đông rơi ướt người
đâu xá gì

Matsuo Basho

Mùa xuân chiêm ngưỡng hoa đào
cuối bộ mười dặm
ngày nào cũng đi

Matsuo Basho

Chốn xưa im vắng bờ ao
con ếch nhảy xuống
nước dao động lòng

Matsuo Basho

Quạ bay về một đêm thu
chọn cảnh khô đậu tạm cư
lúc này

Matsuo Basho

Chỉ là mưa phùn thế thôi
ngọn Phú Sĩ biến đâu rồi
lạ không

Matsuo Basho

Đêm lạnh tỉnh giấc ngủ mơ
ngọn đèn leo lét
dầu khô cạn dần

Matsuo Basho

Gói bánh cô tạm ngơi tay
ngón tay xinh
vén tóc mai của mình

Matsuo Basho

Một năm nữa đã trôi qua
cầm nón mang dép
mình ta phiêu bồng

Matsuo Basho

Chim cu gáy dưới ánh trăng
chiếu xuyên qua
bụi tre làng trong đêm

Matsuo Basho

Mùa thu như đã sắp tàn
tầm vẫn chưa chịu
hóa thành bướm bay

Matsuo Basho

Phiến cỏ sao chẳng đậu đi
chuồn chuồn ơi nghĩ ngợi gì
lượn quanh

Matsuo Basho

Mùi thơm dịu dịu ngất ngây
tôi thực chẳng biết
từ cây hoa nào

Matsuo Basho

Nằm sắp mặt trong khu vườn
dép mòn tận hưởng
mùi hương cúc vàng

Matsuo Basho

Liễu xanh
đùa nước đục dòng
trong lúc xuống thấp dưới sông thủy triều

Matsuo Basho

Trong tĩnh lặng tiếng ve sầu
cất lên
chỉ để chìm vào đá thôi

Matsuo Basho

Buổi sáng thiền sư uống trà
lúc ngồi tĩnh lặng
bên hoa cúc vàng

Matsuo Basho

Mưa đá lộp độp ở đây
tôi cũng vẫn thế
như cây sồi già

Matsuo Basho

Từ chốn nào trời đổ mưa
mà sư trở lại
với dù trên tay

Matsuo Basho

Bịn rịn lúa mì cúi đầu
ngừng chân
tôi nói đôi câu già từ

Matsuo Basho

Mấy cảnh diên vĩ mãi khai
khi tôi cài chún
trên quai dép mình

Matsuo Basho

Ngày lễ Phật nhập niết bàn
phụ lão lần hạt
lâm râm nguyện cầu

Matsuo Basho

Dọc đường nhuộm bệnh nằm không,
giấc mơ lang bạt
trên đồng cỏ khô.

Matsuo Basho

Đêm rằm trăng sáng lung linh
suốt đêm tôi dạo một mình
quanh ao

Matsuo Basho

Nếu tôi vốc nó vào tay
sẽ tan trong lệ nóng này
sương thu

Matsuo Basho

Lối mòn không một bóng ai
lang thang chỉ có thân này
chiều thu

Matsuo Basho

Họa mi hát trong chiều tà
hòa cùng với tiếng ngân nga
chuông chùa

Matsuo Basho

Yosa Buson

(1716-1784)

Dưới trăng thiếu phụ đọc thư
hoa lê nở trắng
tâm tư của nàng

Yosa Buson

Tôi yêu chẳng hẹn gì nhau
hoa mạn
cây trước cây sau nở đầy

Yosa Buson

Mới đó mà đêm đã qua
lông sâu róm
động sương sa vẫn còn

Yosa Buson

Thôn làng chìm giấc ngủ sâu
chỉ còn tiếng thác
đổ vào trong đêm

Yosa Buson

Chuông chùa bướm đậu lên trên
rồi bướm ngủ thiếp
bình yên giấc nồng

Yosa Buson

Tiếng chuông đã bỏ dần chuông
bình thản như sống
đã buông xả lòng

Yosa Buson

Nàng lội qua dòng suối xuân
nước bị khuấy đục
do chân của nàng

Yosa Buson

Xe thồ rầm rập kéo ngang
khẽ khàng rung động
mấy nàng mẫu đơn

Yosa Buson

Sảng khoái gối đầu trên tay
ngắm trăng mờ ảo
đêm dài riêng tôi

Yosa Buson

Trăng rằm cứ gõ cửa hoài
trong khi lão bận
đào khoai sau vườn

Yosa Buson

Những giọt mưa đọng đêm qua
rơi xuống
từ cánh hoa trà ngả nghiêng

Yosa Buson

Trong gió buốt sương cúi mình
đọc khắc trên đá
lời kinh lưu truyền

Yosa Buson

Gã đứng trong mưa đầu đông
đến trễ
phà tách bến sông mất rồi

Yosa Buson

Ánh trăng khuya đã nhạt nhòa
thoảng từ xa đến
hương hoa tử đằng

Yosa Buson

Hoàng hôn sang đến bình minh
bắc ngang đã có
đêm xuân làm cầu

Yosa Buson

Hái cành hoa mạn bên đường
tay khô úp lại
giữ hương cho mình

Yosa Buson

Không thấy cầu bắc qua sông
lúc trời xuân
sắp sửa buông bóng chiều

Yosa Buson

Ước gì tôi dẫn được dòng
suối trong lành ấy
về vùng đất tôi

Yosa Buson

Để hồn mình ở tận đâu
con mèo
nằm gặm hoa bầu trước sân

Yosa Buson

Một tà lụa mỏng buông lơ
mà như cũng cản mất mùi
hương sen

Yosa Buson

Còn ngờ gì nữa mưa rơi
nặng hạt là chứng quả
người cầu xin

Yosa Buson

Giơ búa đóng cọc hàng rào
thấy liễu rũ
chẳng lòng nào xuống tay

Yosa Buson

Đêm hè khoan nhặt tiếng dân
hát hò dẫn nước
dưới trăng vào đồng

Yosa Buson

Rải rác đá lát ngoài sân
như lá sen nổi
lót chân cho người

Yosa Buson

Cầm cành sen trắng trong tay
nhà sư định cắt
Phật đài kính dân

Yosa Buson

Sét đánh mái che sập rồi
vườn dưa cũng vẫn
bồi hồi nở hoa

Yosa Buson

Thổi qua một trận gió thu
vui đùa với gió
lắc lư bù nhìn

Yosa Buson

Đã rụng sao ở trong hồn
hình ảnh của đóa mẫu đơn
vẫn còn

Yosa Buson

Ốc sên đã mất tích rồi
bò đi đâu
chẳng có người nào hay

Yosa Buson

Trong khu vườn cũ tôi nghe
cả ngày vang tiếng chích chòe
hót ca

Yosa Buson

Giữ đúng thời khóa tọa thiền
mưa rơi ướt lạnh
ốc sên vẫn ngồi

Yosa Buson

Đêm trăng đi đụng vào tôi
gã mù
bật những tiếng cười ròn tan

Yosa Buson

Liều trơ cảnh
suối cạn khô
đá nằm rải rác trên bờ đó đây

Yosa Buson

Xuân về mưa lất phất rơi
người mang dù kẻ áo tơ
chuyện trò

Yosa Buson

Phiến cỏ đắm vài giọt sương
nếp vào trong bóng hoàng hôn
khóc thầm

Yosa Buson

Sáng nay tôi thấy ánh dương
chiếu rọi lấp lánh
đầu con cá mòi

Yosa Buson

Gối trên giường dành cho ai
có phải
cho nắng cuối ngày xuân không

Yosa Buson

Ngày hè trời sáng lâu hơn
bay xuống chim trĩ
ngắm sông trên cầu

Yosa Buson

Lính canh biên giới đốt than
dự cảm thời tiết giá băng
kéo dài

Yosa Buson

Ánh trăng huyền ảo mông lung
bóng ai lặng đứng
trong vườn cây lê

Yosa Buson

Kobayashi Issa

(1763-1828)

Thôn nữ ngồi trong bóng râm
bài hò cấy lúa
hát thầm mấy câu

Kobayashi Issa

Lột trần ngang đến thắt lưng
trời khuya vắng lặng
ốc nằm ngấm trăng

Kobayashi Issa

Muốn ghé nhện đừng lo xa
mấy khi tôi quét dọn
nhà cửa đâu

Kobayashi Issa

Bên tai con muỗi vo ve
nó tưởng tôi điếc
không nghe được à

Kobayashi Issa

Ra đi
rồi trở lại nhà
đời mèò tình ái đúng là quẩn quanh

Kobayashi Issa

Tôi xấu hổ đã ngủ trưa
khi nghe tiếng thợ cấy hò
ngoài ruộng

Kobayashi Issa

Cả con cóc mía và tôi
đều không động đậy
chỉ ngồi gườm nhau

Kobayashi Issa

Người thì tôi chẳng đoán ra
bù nhìn tôi biết
toàn là dối gian

Kobayashi Issa

Nghe như tiếng sáo du dương
gió thổi qua lỗ vách tường
đêm thu

Kobayashi Issa

Uống phí bốn mươi chín năm
đạo xem hoa với ngắm trăng
tối ngày

Kobayashi Issa

Tôi ngồi niệm Phật cả đêm
nhưng muối nào đốt
đập liền chẳng tha

Kobayashi Issa

Phòng rộng chỉ có một người
chia phòng
với một con ruồi quẩn quanh

Kobayashi Issa

Nàng ru con ngủ giấc nồng
xong ngồi giặt áo
dưới trăng đêm hè

Kobayashi Issa

Tiếng dế gáy trên cánh đồng
vọng ra từ bụng
của ông bù nhìn

Kobayashi Issa

Tối giờ đi ngủ ốc sên
chẳng phiền ai
tự bò lên trên giường

Kobayashi Issa

Ồn ào buổi sáng đầu năm
bầy vịt chúc tết nhau
vang cả hồ

Kobayashi Issa

Quả tình cũng đáng ba xu
coi viễn vọng kính
sương mù bữa giăng

Kobayashi Issa

Phật đá như chẳng để tâm
rêu mọc các chỗ sẹo
trên thân mình

Kobayashi Issa

Hãy cứ sẵn sàng chết đi
đóa anh đào nói
trước khi lìa cành

Kobayashi Issa

Đơn độc trên giải ngân hà
ngôi sao ấy
đích thực là của tôi

Kobayashi Issa

Tiếng ngáp thôn nữ hái trà
cũng có giai điệu
thực là dễ thương

Kobayashi Issa

Xuôi về cố quán của tôi
dòng suối êm chảy
lúc trời vào xuân

Kobayashi Issa

Cháu bé ngủ cùng gió xuân
với một đôi đũa
vẫn cầm trong tay

Kobayashi Issa

Vịt trời trố mắt trong sân
nhìn tôi
khi mới bước chân tới nhà

Kobayashi Issa

Vô tư con chim sơn ca
chẳng quan tâm
khói ấm trà bốc lên

Kobayashi Issa

Tiếng kêu các chú ẽnh ương
ộp ộp
như thể chúng đương bất hòa

Kobayashi Issa

Thực tình tôi thấy rất phiền
ngõng trời quang quác
ngang nhiên gọi bầy

Kobayashi Issa

Căn nhà của tôi đây sao
vùi trong đông tuyết
phủ cao hơn đầu

Kobayashi Issa

Hoa mạn nở đỏ trước sân
con mèo mới tắm
ra nằm phơi lông

Kobayashi Issa

Mặc cho hoa mận rụng rơi
mặt nghiêm
thầy chẳng thốt lời nói chi

Kobayashi Issa

Cũng âm thầm tựa bóng đêm
hơi thu lạnh lẽo
đã len lén về

Kobayashi Issa

Gió thu thổi lạnh se da
thổi như gió biết
tôi là mồ côi

Kobayashi Issa

Yên bình một sớm mùa xuân
sơn tăng ngắm cảnh
qua hàng giậu thưa

Kobayashi Issa

Đừng đánh thức chim họa mi
gõ chuông buổi sáng
làm gì vậy sự

Kobayashi Issa

Sơn ca cũng hát hoan ca
với các thôn nữ hái trà
ngoài nương

Kobayashi Issa

Trên bàn đá một chén trà
đêm rằm
ai rót rượu sake vào

Kobayashi Issa

Cho dù thế giới khổ đau
muôn hoa vẫn nở
sắc màu thắm tươi

Kobayashi Issa

Bay đi bướm ơi bay đi
bụi trần tôi thấy
đang trĩ nặng thân

Kobayashi Issa

Chuyện bướm chia cùng với ta
bóng cây râm mát
cũng là nghiệp duyên

Kobayashi Issa

Là sương trong cõi sương rơi
biết mong manh
vẫn ngậm ngùi xót xa

Kobayashi Issa

Masaoka Shiki

(1867-1902)

Bỉ nhân nhe răng cắn sâu
hồng chín ứa giọt
xuống râu của mình

Masaoka Shiki

Vườn xưa trăng sáng lung linh
thiếu nữ
đổ nước trong bình thủy đi

Masaoka Shiki

Quay lưng với Đấng Thế Tôn
đêm thu
đệ tử gửi hồn vào trăng

Masaoka Shiki

Chỉ nghĩ
mình bệnh trên giường
lại thêm tuyết phủ vô phương ra ngoài

Masaoka Shiki

Lả tả muôn đóa hoa đào
bầy chim bay
cánh vướng vào trong hoa

Masaoka Shiki

Đời tôi còn được bao lâu
một đêm ngắn ngủi
biết đâu chỉ là

Masaoka Shiki

Trong hơi lạnh của mùa thu
thánh thần và Phật
ngủ như lóng giềng

Masaoka Shiki

Lâm râm những hạt mưa phùn
lạnh như lưỡi quỉ
liếm vùng bụng tôi

Masaoka Shiki

Chùm tử đằng rải khắp nơi
chắc một chút nữa
thì trời đổ mưa

Masaoka Shiki

Chó sủa vang trong tiểu thôn
lúc nổi hoang vắng
mùa đông ghé vào

Masaoka Shiki

Mùa đông lạnh giá mưa sa
con trâu nhập bọn
ngồi phà qua sông

Masaoka Shiki

Trong nhà tôi hỏi mãi thôi
tuyết đổ cao tới đâu rồi
ngoài sân

Masaoka Shiki

Xem tranh Phật nhập niết bàn
ngộ ra gì đó
lão hoan hỉ cười

Masaoka Shiki

Dài mười bước chân khu vườn
không góc nào
gió thu không thổi về

Masaoka Shiki

Bọn trẻ đập rần đường quê
mùa gặt lúa mạch
đã về rồi sao

Masaoka Shiki

Chùa hoang
chỗ kẻ trộm chuông
cây anh đào vẫn bình thường nở hoa

Masaoka Shiki

Lạnh lòng đêm tuyết tôi nghe
xào xạc tiếng lá
bụi tre sau vườn

Masaoka Shiki

Ấm nước trên móc tôi treo
lúc gió đông thổi
khẽ reo bồi hồi

Masaoka Shiki

Còn lại tôi với bếp than
bạn đã cất bước
đi lang bạt rồi

Masaoka Shiki

Tượng Phật đá đứng lặng yên
lá rơi nương tựa
ở trên tay ngài

Masaoka Shiki

Cuối năm dọn dẹp trong nhà
cả thần lẫn Phật
được ra cỏ ngồi

Masaoka Shiki

Nghĩ ăn táo chết cũng đành
khi bên mình nở
những cành mẫu đơn

Masaoka Shiki

Ánh chớp vừa mới lóe lên
đáy chậu còn nước
ai quên đổ rồi

Masaoka Shiki

Đêm hè mát mẻ khí trời
bên kia sông vọng
tiếng cười nói ai

Masaoka Shiki

Lẻn đi bằng lối sau nhà
bờ sông hóng mát riêng ta
trưa hè

Masaoka Shiki

Sau cửa sổ nhìn tuyết rơi
thấp thoáng khuôn mặt
của người hồng nhan

Masaoka Shiki

Qua cửa kính ánh dương hồng
chiếu vào phòng bệnh
mùa đông tôi nằm

Masaoka Shiki

Tay ôm bình thủy nguyệt rồi
tôi ngồi nói chuyện với tôi
lặng thầm

Masaoka Shiki

Mọc xa xăm cuối chân trời
đêm thu tỏa sáng biển khơi
trăng rằm

Masaoka Shiki

Ngõng trời vừa cất cánh bay
la đà dọc với đường rày
đêm trắng

Masaoka Shiki

Ngoái nhìn khách gặp trên đường
nhưng hân đã bị màn sương
che rồi

Masaoka Shiki

Di tích đại tự chỉ còn
trơ trọi cánh cổng
trên đồng cỏ khô

Masaoka Shiki

Mùa hè cơn gió mát lành
lướt qua ngàn ngọn núi xanh
viếng chùa

Masaoka Shiki

Cầm cành hoa mạn trên tay
tôi nói lời chúc
nhân ngày đầu năm

Masaoka Shiki

Cầm dù đứng dưới mưa xuân
quán sách xem những truyện tranh
trưng bày

Masaoka Shiki

Hồi phục tôi ra khỏi giường
giao vài hạt giống
trong vườn của tôi

Masaoka Shiki

Thăm suối dạo bước trên cầu
mấy con cá lội
đi đâu mất rồi

Masaoka Shiki

Cõng một thiếu nữ qua sông
dưới trăng mờ ảo
lội dòng yêu thương

Masaoka Shiki

Đức Phật đại giác ngồi yên
để tuyết tan chảy
một bên vai ngài

Masaoka Shiki

Duyệt haiku ba nghìn bài
nhà thơ lột dạ
bằng hai trái hồng

Masaoka Shiki

Lời Kết

Tôi mượn lục bát ngắt dòng
Chuyển thể haiku với mong ước thầm
Hồn thơ truyền thống Việt Nam
Cùng hồn thơ Nhật ý vẫn quyện nhau

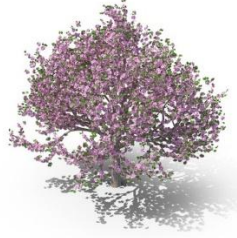
Bắc Phong

Tuyển Tập
Thơ Haiku

Hoa Nở Dưới Trăng

Matsuo Basho
Yosa Buson
Kobayashi Issa
Masaoka Shiki

Bắc Phong chuyển ngữ
dựa trên bản tiếng Anh của nhiều dịch giả
và tự xuất bản
2025

Sách tặng bạn đọc
Xin phổ biến phi lợi nhuận

ISBN 978-0-9811008-1-4

9 780981 100814